

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

DIREKTORAT ZA DELOVNA RAZMERJA IN PRAVICE IZ DELA

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 08

F: 01 369 78 30

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

PREDLAGAM VLADI
Urad Vlade RS za komuniciranje

gp.ukom@gov.si

Številka: 1001-222/2014-2

Datum: 18.3.2014

Zadeva: Predlagam.vladi – predlog 5552-79: Delovna doba

ZVEZA: Vaš dopis z dne 6.3.2014

Spoštovani!

Na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti smo prejeli dopis, posredovan preko spletnega orodja predlagam.vladi.si, v katerem avtor predlaga, da bi pokojninska in invalidska zakonodaja določila, da bi zavarovanci po 25 letih delovne dobe delali le še 6 ur, za ostali 2 uri pa bi se upokojili. Zavarovanci, ki bi dopolnili 32 let delovne dobe, naj bi delali le še 4 ure, za 4 ure pa bi se upokojili. Predlagatelj meni, da bi se na ta način zmanjšala brezposelnost mladih, starejši delavci pa bi predajali svoje znanje in izkušnje mlajši generaciji.

V nadaljevanju podajamo pojasnilo z vidika zakonodaje o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Na začetku bi želeli poudariti, da sta po veljavni zakonodaji določena dva pogoja za uveljavitev starostne pokojnine, in sicer pogoj starosti ter pogoj pokojninske dobe. V kolikor torej oseba izpolni zakonsko določeno pokojninsko dobo (npr. za moške 40 let), mora kljub temu, da ima dovolj pokojninske dobe, izpolniti tudi pogoj starosti (za moške 60 let). Če je torej nekdo pričel z delom pri 17 letih, le-ta ne more pridobiti pravice do starostne pokojnine, dokler ne dopolni tudi starosti 60 let. V tem času pa ima (če neprekinjeno dela) že 43 let pokojninske dobe. Če bi upoštevali podani predlog, da bi zavarovanci lahko uveljavili pravico do starostne pokojnine ob dopolnitvi 25 ali 32 let pokojninske dobe, bi torej razširjali možnost pridobitve pravice do starostne pokojnine, kar pa je v nasprotju z osnovnim ciljem modernizacije pokojninskega sistema – t.j. z **ohranjanjem vzdržnega pokojninskega sistema**, ki bo posameznikom po upokojitvi zagotavljal primerne in zadostne prejemke ter s tem varno starost.

Zaradi pričakovanih demografskih gibanj, ki zaradi trenda staranja prebivalstva napovedujejo zmanjševanje trga delovne sile, bo sistem obveznega zavarovanja potrebno prilagoditi na način, da se vanj vključi čim več delovno sposobnega prebivalstva, po drugi strani pa mora biti pokojninski sistem pravičen do vseh generacij, med drugim tudi do bodočih prejemnikov pokojnin, ki s prispevki zagotavljajo pokojnine sedanjim upokojencem. Samo vzdržen

pokojninski sistem bo namreč lahko zagotovil, da bo aktivna zaposlena generacija, ki s prispevki zagotavlja pokojnine sedanjim upokojemcem, ravno tako lahko pričakovala, da bo generacija njenih otrok po istem načelu plačevala za njihove pokojnine. Na podlagi podatkov o dolgoročni (ne)vzdržnosti izdatkov, ki bodo v prihodnjih desetletjih potrebni za izplačila pokojnin in zagotavljanje minimalne socialne varnosti upokojemcev, lahko tako ugotovimo, da je prav **daljše ostajanje v zaposlitvi primarni ukrep, ki pripomore k zmanjšanju potrebnih sredstev za starostno vezane izdatke**. Eden od glavnih ciljev bi tako morala biti ohranitev oz. povečanje stopnje zaposlenosti starejših zaposlenih, nedopustno pa bi bilo še naprej vztrajati pri miselnosti, ki je še do pred kratkim delovanje trga dela in brezposelnost starejših oseb reševala s prezgodnjim upokojevanjem.

V zvezi s predlogom, podanim v dopisu, bi želeli opozoriti še na dejstvo, da pokojninsko in invalidsko zavarovanje temelji na zavarovalniških principih, kar v osnovi pomeni, da se pravica do pokojnine in druge pravice iz naslova minulega dela priznavajo na temelju prispevkov, vplačanih v času aktivne dobe zavarovanca. Dejstvo je, da že sedanji pokojninski sistem določa različne pogoje za upokojitev po pravilu, da se oseba lahko upokoji pri nižji starosti, če dopolni daljšo pokojninsko dobo in obratno - da se zahteva nižja pokojninska doba, če oseba dopolni visoko starost. Daljša pokojninska doba je kriterij, ki pri posamezniku zvišuje višino pokojnine. Višina starostne pokojnine je tako načeloma odvisna od višine pokojninske osnove in od dopolnjene pokojninske dobe. Dolžina dopolnjene pokojninske dobe pogojuje višino odstotka, ki se uporabi za odmero starostne pokojnine, le-ta pa se razlikuje glede na spol zavarovanca. Po veljavnem sistemu se vsako dopolnjeno leto pokojninske dobe ovrednoti v višini 1,25 % na osnovo 26 % (moški) ali 29 % (ženske), kar za 40 let pokojninske dobe nanese pribl. 57,25% odmere starostne pokojnine za moške in 60,25% za ženske, za npr. 25 let pokojninske dobe pa pribl. 38,5% za moške in 41,5% za ženske, kar je seveda bistveno manj. Na podlagi navedenega je mogoče ugotoviti, da ima krajša pokojninska doba velik vpliv na višino pokojnine. Predlog, ki ga v svojem dopisu podaja predlagatelj, bi tako rušil temeljna načela, ki so inkorporirana v pokojninski sistem. Ob tem pa je potrebno dodati, da se vsem tistim zavarovancem, ki imajo v svojem aktivnem obdobju zelo nizke plače in torej plačujejo prispevke od najnižje osnove, zaradi načela solidarnosti ali redistribucije že sedaj zagotavljajo višje pravice, kot bi jim šle glede na plačane prispevke.

Glede na to, da avtor v svojem predlogu meni, da bi se s predčasno (delno) upokojitvijo zavarovancev, ki še ne izpolnjujejo zahtevane starosti za upokojitev in imajo le 25 ali 32 let pokojninske dobe, zmanjšala brezposelnost, saj bi mladi na ta način dobili zaposlitev, starejši delavci pa bi predajali svoje znanje mlajši generaciji, bi želeli poudariti, da podaljševanja delovne aktivnosti starejših delavcev in brezposelnosti mladih nikakor ne gre enačiti. Gledano z vidika pokojninske blagajne je za finančno vzdržnost zelo pomembno, da čim več mladih vstopi na trg dela, vendar je problem ta, da na trg dela vstopa premalo nove in mlade delovne sile, ki bi s sprotnimi prispevki lahko plačevala za pokojnine upokojemcev. Četudi bi vsakega starejšega delavca, ki se upokoji, nadomestil mlajši delavec, to še vedno ne bi zadoščalo za plačevanje pokojnin, saj bi s tem ostalo nespremenjeno število delovno aktivnih, medtem ko bi število upokojemcev naraščalo. Negativna demografska gibanja, ki napovedujejo drastično znižanje delovno aktivnih prebivalcev, ki bodo morali financirati pokojnine vse večjega števila upokojemcev, pa poslabšuje tudi sedanji trend mladih, ki podaljšujejo študij do 30. leta starosti, potem pa se šele zaposlijo. Če želimo ohraniti pokojnine na sedanji ravni oz. zaustaviti njihovo padanje, preprosto ni dovolj, da starejšega zaposlenega ali brezposelnega upokojimo in na

njegovo mesto zaposlimo mlajšega posameznika. V tem primeru namreč število aktivnih oseb ostane isto, upokojenih pa je več. Za finančno vzdržnost pokojninske blagajne bi bilo tako potrebno čim dlje obdržati vsakega starejšega delovno sposobnega delavca, poleg njega pa zaposliti tudi mlajšega delavca. Domneve, ki so v zadnjem času prepogosto izpostavljene, da namreč starejši »odžirajo« delovna mesta mladim delavcem, so napačne in zavajajoče, saj ne bi pokrili primanjkljaja v pokojninski blagajni niti v primeru, da bi delala oba skupaj. Številčno se bo namreč močno povečala pasivna generacija, za katero pokojninske odhodke plačujejo delovno aktivni.

Na koncu bi želeli še opozoriti na vedno daljše obdobje prejemanja pokojnine in vpliv le-tega na javno finančno porabo, saj se je povprečna doba prejemanja pokojnine od leta 2001 do 2013 pri ženskah podaljšala iz 15 let in 11 mesecev na kar 22 let in 8 mesecev – torej za 6 let in 9 mesecev, nekoliko manj pa pri moških, in sicer od 14 let in 1 meseca na 16 let in 8 mesecev – za 2 leti in 7 mesecev.

leto	2001		2013		Razlika 2001-2013	
	moški	ženske	moški	ženske	moški	ženske
Doba prejemanja pokojnine	14 let 1 mes	15 let 11 mes	16 let 8 mes	22 let 8 mes	2 leti 7 mes	6 let 9 mes
Povprečna upokojitvena starost	62 let	56 let 2 meseca	60 let 9 mesecev	58 let 4 mesece	znižanje za 1 leto in 3 mesece	2 leti 2 meseca

S spoštovanjem,

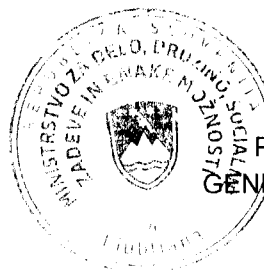
Pripravila:
Saša Šifrar
višja svetovalka I

Šifrar

dr. Andraž Rangus, podsekretar

vodja sektorja

Rangus

Peter Pogačar
Peter POGAČAR
GENERALNI DIREKTOR